

Силабус курсу
Загальна педагогіка
(Вступ до спеціальності. Загальна педагогіка)

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – А Освіта

Спеціальність – А2 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма – «Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»

Дисципліна – нормативна

Рік навчання: 1, Семестр: 1

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

викладач кафедри освітології і педагогіки, доктор філософії
Ростислав РУДЕНСЬКИЙ

Контактна інформація

r.rudenskyi@wunu.edu.ua

Опис дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Загальна педагогіка (Вступ до спеціальності. Загальна педагогіка)» - формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про педагогіку як науку, її предмет, структуру, категоріальний апарат та основні закономірності виховання, навчання й розвитку особистості; розуміння педагогічної діяльності як професійної сфери, що має гуманістичну спрямованість та суспільно значущу мету. Дисципліна спрямована на засвоєння фундаментальних знань про закономірності й принципи освітнього процесу, на усвідомлення ролі педагога у формуванні особистості, соціалізації та розвитку дитини, а також на формування у студентів науково-педагогічного мислення, педагогічної рефлексії, здатності до аналітичного оцінювання педагогічних явищ і процесів. Вивчення курсу має забезпечити становлення світоглядних і ціннісних орієнтирів майбутнього педагога, розвиток готовності до саморозвитку, творчого пошуку, професійного самовизначення й відповідального ставлення до виховання людини в умовах сучасного освітнього простору.

Структура курсу

Години (л. / пр.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Загальні основи педагогічної професії	знати сутність, функції та структуру педагогічної діяльності; особливості становлення і розвитку педагогічної професії; уміти застосовувати різні стилі педагогічної діяльності та спілкування; аналізувати ефективність педагогічного спілкування та поведінку педагога в конфліктних ситуаціях; володіти навичками організації взаємодії з дітьми та колегами в освітньому процесі.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань

4/2	Тема 2. Педагог як суб'єкт освітньої діяльності	знати роль педагога в розвитку суспільства та професійно зумовлені вимоги до його особистості; уміти застосовувати особистісні якості та педагогічну майстерність у професійній діяльності; аналізувати власний професійний розвиток, оцінювати ефективність самовиховання та самопізнання; володіти навичками планування професійного зростання та удосконалення педагогічної компетентності.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
2/2	Тема 3. Система освіти в Україні	знати структуру та принципи системи освіти в Україні, особливості різних рівнів освіти; уміти застосовувати форми та методи організації навчання і навчальної праці студентів; аналізувати ефективність освітнього процесу та власну навчальну діяльність; володіти навичками організації наукової роботи і дотримання гігієни розумової праці.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
4/4	Тема 4. Загальні основи педагогіки	знати об'єкт, предмет та основні категорії педагогічної науки; взаємозв'язки педагогіки з іншими науками та напрями зарубіжної педагогіки; уміти застосовувати методи науково-педагогічних досліджень і планувати педагогічне дослідження; аналізувати результати педагогічних досліджень та узагальнювати наукові дані; володіти навичками проведення науково-педагогічних досліджень у практичній діяльності.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
4/4	Тема 5. Розвиток і формування особистості	знати сутність розвитку і формування особистості, види та фактори розвитку людини; взаємозв'язок біологічного та соціального у розвитку; уміти застосовувати знання про вплив середовища, навчання та виховання на розвиток дітей; аналізувати особливості вікової періодизації, акселерації та ретардації; володіти навичками оцінки та підтримки розвитку особистості в освітньому процесі.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
4/6	Тема 6. Дидактика (теорія освіти і навчання)	знати сутність, завдання та основні категорії дидактики, принципи та закономірності навчання; уміти застосовувати методи і структуру навчального процесу для організації освіти; аналізувати зміст освіти та компоненти навчання, оцінювати їх ефективність; володіти навичками реалізації компетентнісного підходу в освітній діяльності.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
6/6	Тема 7. Методи, форми та засоби навчання	знати сутність методів, форм і засобів навчання, їх класифікацію та дидактичне призначення; уміти застосовувати різні методи і форми навчання в організації освітнього процесу; аналізувати ефективність навчальних занять та використання навчальних засобів; володіти навичками підготовки, проведення та самоаналізу навчальних занять, зокрема в дистанційному форматі.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань

6/6	Тема 8. Теорія виховання	знати сутність і закономірності процесу виховання, його принципи та концепції; уміти застосовувати методи виховання для формування поведінки та свідомості дітей; аналізувати ефективність виховних впливів та оцінювати рівень вихованості особистості; володіти навичками створення педагогічних умов для успішного виховання дітей.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
6/4	Тема 9. Зміст виховання	знати завдання та зміст різних видів виховання, їх принципи та напрямки; уміти застосовувати засоби і методи морального, розумового, трудового, естетичного та фізичного виховання; аналізувати ефективність виховних впливів у різних напрямках; володіти навичками планування та організації змістовного виховного процесу.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
4/4	Тема 10. Формування колективу, його вплив на виховання особистості	знати сутність колективу, його види, фактори розвитку та роль педагога-лідера; уміти застосовувати методи формування та керування колективом для виховання особистості; аналізувати соціально-педагогічні причини поведінкових труднощів і ефективність перевиховання; володіти навичками організації виховної роботи з різними категоріями дітей.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
2/2	Тема 11. Сім'я і виховання особистості	знати роль сім'ї у вихованні особистості, її функції та вимоги до батьків; уміти застосовувати методи співпраці закладу освіти з родинами для підтримки виховання дітей; аналізувати ефективність взаємодії педагогів і батьків у розвитку особистості; володіти навичками організації психолого-педагогічної підтримки родин вихованців.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань
2/2	Тема 12. Основи управління закладом освіти	знати принципи управління закладом освіти, його структуру та критерії оцінювання діяльності керівника; уміти застосовувати методи планування, обліку та впровадження педагогічного досвіду; аналізувати ефективність управлінських рішень і вплив передового досвіду на освітній процес; володіти навичками організації роботи закладу та впровадження наукових досягнень у практику.	Поточне опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних запитань

Літературні джерела

1. Анєнкова І. П.; Байдан М. А.; Горчакова О. А.; Руссол В. М. Педагогіка : модульний курс : навч. посіб. 2-ге вид., стереотипне. Львів: Новий Світ-2000, 2025. 567 с.
2. Барбашова І. Основи педагогіки: навч. посіб. 3-тє вид., оновл. та випр. Мелітополь: Видавничий будинок міської друкарні, 2022. 130 с.
3. Вітвицька С. С., Єремєєва В. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів університетів заочної форми навчання та непедагогічного профілю. Житомир : ФОП Левковець Н. М., 2017. 232 с.
4. Вітвицька С. С.; Єремєєва В. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів університетів заочної форми навчання та непедагогічного профілю. Житомир: ФОП Левковець Н. М., 2017. 232 с.
5. Державний стандарт дошкільної освіти. 2021. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
6. Євсюков О. Ф. (ред.), Чупахін С. А. Загальна педагогіка: навч. посіб. Харків: Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, 2020. 150 с.
7. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти (бакалавр). Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
8. Кабінет Міністрів України. (01.01.2025). Закон України «Про дошкільну освіту». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>.

9. Княжева І. А. Педагогіка : навч. посіб. для здобувачів освіти першого освітнього рівня (бакалавр). Одеса: Університет Ушинського, 2023. 110 с.
10. Косенчук О. Г., Новик І. М., Венгловська О. А., Куземко Л. В. (упоряд.). Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 240 с.
11. Михалюк А. М. Педагогіка : інтерактивний контент. Навчально-методичний посібник. Київ: Каравела, 2023. 244 с.
12. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посібн. Одеса : Фенікс, 2022. 146 с.
13. Пашенко М. І.; Красноштан І. В. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 228 с.
14. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І. Педагогіка: навчальний посібник Кременчук: Видавництво «НОВАБУК», 2024. 208 с.
15. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII (в редакції від 01 січня 2025 р.). Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37-38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
16. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38-39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
17. Руденський Р. Є. Методичні рекомендації до створення освітніх презентацій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Тернопіль: ЗУНУ, 2025. 20 с.
18. Руденський Р., Шишак А. Технологія створення освітніх презентацій у професійній підготовці вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкової школи. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал.* 2025. № 7(47) 2025. С. 1854-1866.
19. Супрун М. О. Педагогіка : підруч. для духовних і світських закладів освіти. Київ : Київська духовна академія і семінарія, 2018. 400 с.
20. Супрун М. О. Педагогіка: підручник для духовних і світських закладів освіти. Київ: КДА, 2018. 400 с.
21. Шишак А., Руденський Р., Гомотюк О. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної і початкової освіти до здійснення медіації у професійній діяльності. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка.* 2025. Вип. 1. С. 167-179.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів і перескладання.** Для виконання усіх видів завдань здобувачами вищої освіти і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач вищої освіти може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами вищої освіти, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим, пропуски практичних занять відпрацьовуються. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Загальна педагогіка (Вступ до спеціальності. Загальна педагогіка)» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40
Поточне оцінювання*	Модульний контроль	Поточне оцінювання*	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на практичних заняттях з тем 7-9	Оцінка за виконані 50 тестів по 1 балу та 2 теоретичних питання по 25 балів (теми 7-9)	Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на практичних заняттях з тем 10-12	Оцінка за виконані 50 тестів по 1 балу та 2 теоретичних питання по 25 балів (теми 10-12)	Оцінка за виконане тренінгове завдання – проєкт	Оцінка за виконані завдання самостійної роботи	Оцінка за 25 тестів по 1 балу, 2 теоретично-творчих питання і 2 педагогічні задачі

*Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного

заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного.

****Оцінювання теоретичних питань модульного контролю відбувається відповідно до таблиці критеріїв оцінювання усної або письмової відповіді.**

Оцінювання поточного опитування під час практичного заняття відбувається в обсязі 100 балів: 50 балів – по 25 балів за відповіді на питання для обговорення та участь у дискусійному обговоренні проблемних запитань, 50 балів – за виконання 2 практичних завдань із запропонованих. Оцінка за питання для обговорення виставляється відповідно до таблиці критеріїв оцінювання усної або письмової відповіді; за виконання практичного завдання – таблиці критеріїв оцінювання виконання практичного завдання під час поточного оцінювання.

Таблиця критеріїв оцінювання усної або письмової відповіді

Бали / Критерій	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
1. Повнота відповіді (усна/письмова)	Відсутня відповідь або повністю не за темою	Дуже коротка, уривчаста, не розкриває питання	Лише часткове розкриття теми, значні пропуски	Тема загалом розкрита, однак бракує важливих аспектів	Відповідь майже повна, охоплено основні аспекти	Повна, вичерпна відповідь із висвітленням усіх аспектів
2. Точність і правильність викладу (усного/письмового)	Повністю неправильна відповідь	Переважають грубі помилки	Значні неточності та спотворення понять	Загалом правильно, але є деякі неточності	Майже без помилок, є поодинокі неточності	Абсолютна правильність, наукова точність
3. Глибина розуміння	Не виявляє розуміння	Поверхнєве розуміння	Обмежене пояснення, без глибини	Часткове пояснення, причинно-наслідкових зв'язків	Достатнє розуміння, пояснення із прикладами	Глибоке розуміння, узагальнення, системне пояснення
4. Аргументованість відповіді (усної/письмової)	Відсутні аргументи	Аргументів мало, вони непереконливі	Аргументів достатньо, але без підтвердження	Аргументи є, але не завжди переконливі	Аргументована відповідь із прикладами	Сильна аргументація з прикладами, доказами, посиланнями
5. Застосування теорії на практиці (усне/письмове обґрунтування)	Відсутнє	Немає прикладів, лише абстрактні твердження	Наведено приклади, але недоречні	Доречні приклади, але неповні	Практичні приклади доречні та різноманітні	Теорія застосована вдало, наведено яскраві й різноманітні приклади

Таблиця критеріїв оцінювання виконання практичних завдань під час поточного оцінювання

Критерій	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
1. Використання елементів інноваційної технології	Елементи технології відсутні	Є лише згадка без реалізації	Використано частково	Реалізація є, але з обмеженою ефективністю	Використано вдало, але не повністю	Елементи інтегровані гармонійно й ефективно
2. Чіткість і зрозумілість сформульованого завдання для дітей	Завдання незрозуміле	Дуже нечітке, викликає труднощі	Частково зрозуміле, але потребує уточнень	Зрозуміле, але не завжди чітко сформульоване	Переважно чітке й зрозуміле	Абсолютно чітке, просте й доступне
3. Дидактична цінність фрагмента	Не має навчальної цінності	Дуже низька	Обмежена	Має дидактичну цінність, але недостатню	Висока цінність, корисне завдання	Максимальна дидактична цінність
4. Комунікативні навички при подачі (усна/письмова форма)	Відсутні	Дуже низького рівня, важко зрозуміти	Низького рівня, висловлювання нечіткі	Формулювання достатньо зрозумілі, але з недоліками	Формулювання виразні, зрозумілі	Володіння вільною, професійною комунікацією

5. Самостійність у підготовці	Відсутня	Мінімальна самостійність	Часткова, з опорою на готові матеріали	Виконано переважно самостійно	Високий рівень самостійності	Повністю авторський підхід
-------------------------------	----------	--------------------------	--	-------------------------------	------------------------------	----------------------------

Оцінка за виконання завдання тренінгу – 100 балів.

Кожне з п'яти тренінгових занять оцінюється за 4-ма критеріями, кожен із яких максимально — 5 балів. Разом: 4 критерії × 5 балів = 20 балів за одне заняття, 5 занять × 20 балів = 100 балів загалом. Критерії відображають сутність тренінгової роботи: активність, розуміння, командність і рефлексію — тобто всі ключові складові професійного розвитку педагога.

**Таблиця критеріїв оцінювання участі у тренінговому проєкті
«Професія педагога: престиж, покликання, місія»**

Критерій	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
Активність і залученість у тренінгову діяльність	Пасивна участь, не виконує завдань, не проявляє ініціативи.	Частково бере участь, виконує лише окремі вправи.	Переважно активний, виконує завдання, долучається до обговорень.	Постійно активний, висловлює власні думки, ініціативний.	Надзвичайно активний, підтримує групову динаміку, допомагає іншим, демонструє лідерство.
Розуміння змісту та педагогічного сенсу тренінгових занять	Не розуміє теми чи мети вправ, відповіді поверхневі.	Частково орієнтується у змісті, не завжди розуміє зв'язок із професією.	Розуміє основний зміст занять, дає логічні відповіді.	Глибоко розуміє мету й педагогічний сенс вправ, робить власні висновки.	Демонструє системне розуміння теми, узагальнює, аналізує педагогічні закономірності.
Командна взаємодія та комунікативна культура	Уникає співпраці, порушує правила групової роботи.	Частково взаємодіє, але не завжди конструктивно.	Активно співпрацює з групою, дотримується норм спілкування.	Проявляє підтримку, взаємоповагу, сприяє згуртованості групи.	Є рушієм позитивної атмосфери, проявляє лідерство та високий рівень емпатії.
Рефлексія та професійне самопізнання	Не аналізує власну участь, не здатний до самооцінки.	Робить спроби оцінити себе, але поверхнево.	Формулює прості висновки про свій досвід.	Аналізує результати, виявляє сильні й слабкі сторони.	Демонструє глибоку рефлексію, усвідомлення професійного зростання, формулює ціннісні висновки.

Оцінювання виконання завдань самостійної роботи здійснюється відповідно до таблиці, критеріїв оцінювання завдань для самостійної роботи (максимум – 10 балів за одне завдання; як результат – 100 балів за обраний варіант виконаних завдань самостійної роботи).

Таблиця критеріїв оцінювання завдань для самостійної роботи

Критерій оцінювання	0 балів	1 бал	2 бали
Змістовна повнота	Відсутні або суттєво спотворені основні елементи теми; схема/алгоритм не розкриває суті питання.	Розкрито лише частину змісту, деякі елементи неповні або неузгоджені.	Повністю відображено зміст питання; усі елементи розкриті й логічно пов'язані.
Логічна послідовність та структурованість	Відсутня логіка побудови; елементи хаотичні, не мають зв'язків.	Логіка частково простежується, але є порушення послідовності або структурної узгодженості.	Вибудовано чітку, логічну структуру з послідовними зв'язками між елементами.

<i>Наукова обґрунтованість і термінологічна точність</i>	Використано некоректні поняття або допущено змістові помилки.	Переважно правильні поняття, але є окремі неточності або спрощення.	Точне використання педагогічних термінів, наукова достовірність і коректність формулювань.
<i>Візуальна наочність і оформлення</i>	Відсутня чіткість подання; схема нечитабельна, без структури, важка для сприйняття.	Частково структурована; оформлення зрозуміле, але має недоліки у графіці чи узгодженості.	Візуально чітка, логічно оформлена, зрозуміла, з правильним використанням символів або блоків.
<i>Творчий підхід та самостійність виконання</i>	Робота поверхнева, без власних ідей; є ознаки копіювання з джерел.	Є спроба власної інтерпретації, але недостатньо глибока або шаблонна.	Робота має оригінальні рішення, власну логіку побудови та свідчить про самостійність мислення.

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом